

ПЕРЕДМОВА

Пропонований збірник матеріалів уміщує наукові розвідки учасників усеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті», яка відбулася дистанційно 11 – 12 червня 2020 року у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького. Особливістю щорічного заходу філологів, істориків, філософів, теологів, культурологів з України і Польщі було те, що дискусії проводилися в онлайн режимі. Географія учасників конференції охоплювала наукові центри: Київ, Львів, Переяслав-Хмельницький, Полтава, Одеса, Харків, Івано-Франківськ, Дніпропетровськ, Вінниця, Тернопіль, Чернівці, Запоріжжя, Житомир, Миколаїв, Маріуполь, Рівне, Кам'янець-Подільський, Умань, Мелітополь, Краків (Польща), Варшава (Польща) та ін. З-поміж понад 150 учасників – вчені з науково-дослідних установ та провідних університетів України і Європи: Інституту народознавства НАН України (м. Львів), Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (м. Львів), Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (м. Київ), Шевченківського національного заповідника (м. Канів), Національного музею Голодомору-геноциду, Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили» (м. Київ), Львівського історичного музею, Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (м. Київ), Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, Запорізького державного медичного університету, Івано-Франківського національного медичного університету, Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського, ВНКЗ ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського», Львівського національного університету імені Івана Франка, Національного університету «Львівська політехніка», Одеської національної академії харчових технологій, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Української академії друкарства (м. Львів), Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця), Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка, Харківського національного університету внутрішніх справ, Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені акад. В. А. Лазаряна (Львівська філія), Львівського державного університету внутрішніх справ, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Одеської філії Центру гуманітарної освіти НАН України, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу, Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Запорізького національного університету, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Тер-

нопільського національного економічного університету, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Приазовського державного технічного університету (м. Маріуполь), Національної академії Сухопутних військ імені Петра Сагайдачного, Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, Івано-Франківської академії Івана Золотоустого, Національного авіаційного університету, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького, Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи» та ін.

Прикметою цього річного форуму є різноманітність представництва української наукової громади: фахівці з медицини, фармації, психології, біоетики, педагогіки, сільськогосподарських наук, культурології, соціальних комунікацій, політології, історії, філософії і теології, філології і фольклору, які доказово оприлюднюють факти злочинних дій комуністичної влади на прикладі власних родин, рідних міст і сіл, ведуть мову про вияви тоталітаризму щодо української інтелігенції у галузях: авіації, медицини, фармації, в науці, освіті, теології тощо.

З-поміж авторів є науковці, які нині на Сході боронять кордони нашої України, дослідники-представники монаших чинів та згромаджень, священники, освітяни, музейники.

У колі уваги обговорюваних проблем: міфи, символи й ідеологеми комуністичного тоталітаризму у мистецтві (художня література, музика, театр, кіно), науці й освіті; місця української національної пам'яті (топографічні, монументальні, символічні, функціональні); українське дисидентство: персоналії, події, громадські рухи; репресії проти церкви й українського духівництва за часів радянського сталінізму.

Належну увагу у збірнику приділено аспектам ідеологічної цензури, тоталітарній риториці і новим маніпулятивним технологіям у пресі, на радіо, телебаченні, рекламі, в мережі інтернет; проблемам колективної пам'яті і національної ідентичності, рудиментам посттоталітарної ментальності у сучасній українській аксіосфері, духовності як основі державотворення.

Актуальними залишаються студії, в яких визначено голод, репресії, державний терор, війни як засоби нищення української нації, визначено тоталітаризм як виклик і загрозу для сучасної України; дослідниками вивчено десемантизацію базових ідеологем радянської семіосфери в сучасній українській мові; русифікацію як інструмент експансії і (нео-)тоталітаризму. У збірнику подано цікаві погляди науковців щодо психотипів тоталітарної особистості, проблем деперсоналізації людини.

Свого часу Микола Міхновський писав: «Як не можна спинити річку, що зламавши кригу на весні бурхливо несеться до моря, так не можна спинити нації, що, прокинувшись до життя, ламає свої кайдани».

Тож вкотре Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, один із найстаріших вишів Європи, став місцем наукового діалогу між ученими як України, так і далекого зарубіжжя, інтелектуально об'єднавши український світ у любові до рідної МОВИ, ІСТОРІЇ і КУЛЬТУРИ.

Тетяна Єщенко,
*завідувачка кафедри українознавства
Львівського національного медичного університету
імені Данила Галицького, кандидатка філологічних наук,
доцентка, членкиня НТШ, наукова редакторка збірника*